

Martin Lidegaards folkemødetale

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale
Venstre

Dato

13. juni 2024

Sted

Hovedscenen, Allinge

”Kald mig Ismael.”

Sådan starter Herman Melvilles klassiker ’Moby Dick’ om kaptajn Akabs jagt efter den hvide hval.

Om bord på tremasteren *Pequod* følger vi den besatte kaptajn og hans besætning på eventyr i Stillehavet blandt kannibaler, hajer og harpuner.

Det er nok en af verdenshistoriens mest kendte fisketure.

”Kald mig Martin.”

Sådan starter jeg - trods alt - ikke min indre dialog, når jeg stævner ud for at fiske ved mit sommerhus i Sejrobugten.

Skibet er lidt mindre - onde tunger ville kalde det en jolle - og besætningen lystrer ikke eksotiske navne som Queequeg og Starbuck, men derimod Marie og Ida.

De er mine døtre - så ”lystrer” skal også tages med et gran salt...

Én ting tåler dog sammenligning med Melvilles drama; nemlig spændingen.

Forventningens glæde, der sitrer og bobler i maven, når vi sejler ud mod de første garn.

Er der mon bid? Har vi fået noget i nettet?

Der er ikke mange ting, der gør mig mere lykkelig end at sejle ud med mine piger tidligt om morgenen og hente garn. Vikle fisken ud, rense den og lave den sammen med dem til aftensmad.

Havet er en gave.
Det gælder også for Østersøen bag os.

Se lige på den. Postkortsmuk med brusende bølger og livlige strømme. Det må jo næsten være den "salten østerstrand", som Oehlenschläger priser i sin nationalhymne.

Men det skinnende vandspejl bedrager. Østersøen gisper efter vejret, og Østersøen er ikke alene.

Mange har set billeder fra Vejle Fjord, som jeg var med til at begrave i starten af april.

Min generation begraver fjorde.

Vi skal ikke mange generationer tilbage, før bornholmske fiskere kunne hive laks, sild og torsk op af havet her i nærmest uendelige mængder.

I dag er Østersøen et af de fem mest forurenede have i verden.

Den 10. maj i år nedlagde Bornholms og Christianøs Fiskeriforening derfor sig selv efter 141 år.

Tidligere tiders overfiskeri, stigende havtemperaturer og omfangsrigt iltsvind har betydet, at der ikke længere er grundlag for at drive fiskeriforretning i Østersøen.

Det kan vi ikke være bekendt. For ansvaret er vores.

Det er min generation, der har stået på broen, mens afledt kvælstof fra landbruget, spildevand fra byer og virksomheder samt et altopslugende trawlfiskeri har mishandlet vores have til ukendelighed.

Det er på vores vagt, at stenbideren er forsvundet fra de danske farvevande, at

torsken er kollapsed, og flere danske fjorde omdannet til gølge undersøiske ørkener.

Det er vigtigt for mig at sige, at den nuværende situation ikke er de enkelte landmænds eller fiskeres skyld.

Det er et politisk svigt.

Det er os politikere, der i årtier ikke har været i stand til at vise en samlet og bæredygtig retning for erhvervene.

Det er nu over et år siden, at miljøministeren udnævnte sig selv til havets minister.

Siden da har vi begravet Vejle Fjord, sagt farvel til fiskeriet i Østersøen, og set hvordan pesticidfabrikanten Cheminova fortsat pumper enorme mængder giftigt arsen og kviksølv ud i det i forvejen forurenede Vesterhav.

Vi har ventet på Svarer-udvalget.

Vi venter på den grønne trepart. Vi venter på handling.

Vi venter, selvom vi ved, at vi ikke kan vente længere.

Det vil jeg ikke være med til. Det vil Radikale Venstre ikke være med til.

Vi er klar til at handle – og forhandle. Nu.

For havet er måske et af de mest synlige og vedkommende eksempler på den nye generationskontrakt, som vi radikale gerne vil skrive og gik til valg på i søndags.

En kontrakt der politisk forpligter os voksne generationer til at give et bedre Danmark videre.

En kontrakt der sikrer de nødvendige investeringer i klima, natur og miljø, så både vi og de kommende generationer kan bruge naturen uden at misbruge den og nyde den med god samvittighed.

En genopretning af de danske have kalder først og fremmest på en fuld omstilling af dansk landbrug og mindre udledning af spildevand fra byer og virksomheder, så de samlede udledninger af kvælstof bliver markant mindre.

Men det kalder også på en fuld omstilling af dansk fiskeri over de næste fem år.

I årtier har vi pløjet havbundene op med tunge trawlskovle, der smadrer stenrev og økosystemer og frigiver nedlagrede drivhusgasser. For hvert kilo jomfruhummer, vi hiver op, fjerner vi ifølge nogle forskere op til 200 kg liv på bunden.

Det må stoppe.

Radikale Venstre foreslår følgende:

- 1) Styrkelse af det skånsomme fiskeri, herunder omlægning af al fiskeri efter jomfruhummer, så langt mere af fiskeriet foretages med tejner i stedet for med bundsløbende redskaber.
- 2) Lovkrav og omlægning af alle trawlere med bundsløbende redskaber inden 2030, så de ødelæggende trawldøre på bunden erstattes af flydende trawldøre, der kan løftes fra bunden og lovkrav om sensorer og undersøiske kameraer, der gør bifangsten markant mindre og sikrer bedre dokumentation af den.
- 3) Omlægning af minimum 30 % af det danske havareal, så det senest om fem år reelt er naturbeskyttede områder, inklusive med beskyttelse mod fiskeri med bundsløbende redskaber.

Det foreslår vi. Og det vil jeg personligt forsøge at forhandle igennem i de kommende måneder.

Der er tale om en omfattende omlægning, men ikke en uoverskuelig omlægning. På baggrund af beregninger fra Tænk tanken Hav vurderer vi, at de umiddelbare meromkostninger - eller investeringer rettere - ved hele denne omlægning kan opgøres til cirka 50 millioner kroner om året de næste fem år – hvad vi mener staten kan og skal tilvejebringe fra de mange puljer, der allerede er afsat til fiskeriet, og fra den grønne fond.

Den håndsækning skylder vi erhvervet, hinanden og de unge generationer.

Desværre har Fiskeriministeren for nylig erstattet kravet om overvågning med en frivillig ordning til stor undren for flere eksperter og undertegnede.

Sidst, vi gik ned ad frivillighedens vej, var med landmændene, og vi husker alle, hvordan dét gik.

Nu skylder vi både landmænd og fiskere at vise en anden vej, så de trygt kan investere i en fremtid for dem selv og for den næste generation.

Den verden vi kigger ind i, dét Danmark vi kan give videre, vil være endnu dejligere og endnu smukkere, end det vi fik, hvis vi handler. Hvor vi stadig kan nyde hummer, men nu fanget med skånsomme redskaber. Hvor der vil være mere liv i landområderne, fordi vi fanger kvalitetsfisk under anstændige vilkår og både professionelle, turister og lystfiskere får lov til at tage del i havets glæder. Hvor der vil være liv i vores rene have igen.

Og så skal vi have skrevet grønne rettigheder ind i Grundloven.

Den skal sikre os retten til ren luft, rent drikkevand og ren mad og forpligte staten til at beskytte vores natur og klima.

I dag vil jeg gerne sige til jer her på folkemødet og jer, der følger med på en skærm et sted i sommerlandet:

Til Danmarks børn vil jeg sige: I er det dyrebareste, vi har. Jeres oplevelser med de danske farvande skal ikke begrænses til at lege fiskere på land eller højtlesning om hvide hvaler hjemme i sofaen. I fortjener et levende hav, havvind i håret og smagen af saltvand i munden, når I går på krabbejagt med jeres fiskenet.

Til Danmarks unge vil jeg sige: Vi hører jer. Både jer der i afmagt lænker jer fast til veje og broer, jer der går klimamarcher, og jer hvor klimaangsten sætter sig som en stille, lammende klump i maven. I fortjener et bedre klima men også rene fjorde og have, hvor I kan bade, surfe og stå på paddleboard uden at skulle bekymre jer om andet end at have det sjovt og suge verden til jer.

Vi fortjener alle et bedre hav.

Så lad os udnytte alle muligheder for at få det.

Dét er vores Plan B.

Dét er en del af min generationskontrakt.

Jeg håber, I alle vil være med til at underskrive den.

Tak for ordet og godt folkemøde.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Folkemødetale, Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-folkemodetale-2024>